

OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W USTRONIU

I. Cele systemu kontroli wewnętrznej

W Banku działa system kontroli wewnętrznej, którego celem jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:

- 1) Skuteczności i efektywności działania Banku;
- 2) Wiarygodności, kompletności i aktualności sprawozdawczości finansowej, nadzorczej oraz informacji zarządczej;
- 3) Przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w banku;
- 4) Zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz zaleceniami wydanymi przez upoważnione zewnętrzne instytucje kontrolne.

Bank wyznacza następujące mierniki realizacji celów kontroli wewnętrznej:

L.p.	Cel	Mierniki
1	skuteczność i efektywność działania banku	C/I, Planowany wynik finansowy,
2	wiarygodność sprawozdawczości finansowej	Ilość błędów wskazanych przez biegłego rewidenta na podstawie badania sprawozdania finansowego
3	przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w banku	Wskaźnik jakości kredytów, limity kosztów ryzyka operacyjnego
4	zgodność działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi	Ilość skarg i reklamacji, wysokość kar nałożonych na bank na skutek nie przestrzegania przepisów

II. Rola Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu

1. Do zadań **Zarządu Banku** należy w szczególności:
  - 1) ustanowienie, w ramach trzech linii obrony, kryteriów adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
  - 2) zapewnienie ciągłości i skuteczności działania systemu kontroli wewnętrznej a także właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli z komórką ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, komórką audytu wewnętrznego oraz dostępu osobom wykonującym czynności kontrolne/czynności audytowe do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje poufne,

- 3) określenie rodzaju działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym środki naprawcze i dyscyplinujące,
- 4) sporządzanie okresowej (nie rzadziej niż raz w roku) informacji dla Rady Nadzorczej o sposobie wypełniania zadań przez pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz komórki ds. zgodności ze szczególnym uwzględnieniem :
  - a) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnieniu osiągnięcia każdego z celów systemu kontroli wewnętrznej,
  - b) skali i charakterze nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
  - c) zapewnienie niezależności komórce ds. zgodności i kontroli wewnętrznej ,
  - d) zapewnienie środków finansowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań przez pracownika komórki ds. zgodności i kontroli wewnętrznej oraz do systematycznego podnoszenia kwalifikacji oraz zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracownika tej komórki,
- 5) zatwierdzanie listy istotnych procesów wyodrębnionych przez Bank oraz ich powiązanie z celami ogólnymi i szczegółowymi systemu kontroli wewnętrznej,
- 6) zapewnienie dokonywania regularnego przeglądu wszystkich procesów funkcjonujących w Banku pod kątem ich istotności,
- 7) zatwierdzenie zasad kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej,
- 8) zapewnienie niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez określenie odpowiedniego jego zakresów i kryteriów,
- 9) wyznaczenie komórki organizacyjnej/ stanowiska odpowiedzialnej za zadania związane z prowadzeniem matrycy funkcji kontroli, określenie formy udokumentowania przeprowadzonego przeglądu i oceny efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz wniosków wynikających z tych przeglądów,
- 10) określenie trybu przekazywania wewnątrz Banku raportu pokontrolnego/raportu z testów, w celu podjęcia działań służących usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontrolnych oraz sposobu kontroli skorygowania tych nieprawidłowości.

2. **Rada Nadzorcza Banku** sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej oraz odpowiedzialna jest za monitorowanie jego skuteczności. Nadzór nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej obejmuje m.in.:

- 1) akceptowanie zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej, w tym matrycy funkcji kontroli, stanowiącą załącznik do niniejszego regulaminu,
- 2) coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki ds. zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego, z uwzględnieniem opinii Komitetu Audytu,
- 3) ocenę efektów działań podjętych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w funkcjonowaniu mechanizmów kontrolnych,
- 4) zatwierdzenie kryteriów adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
- 5) zatwierdzenie zasad kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli ,
- 6) zatwierdzanie Regulaminu funkcjonowania komórki ds. zgodności,
- 7) ocenę efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 8) wyłoniony z Rady Nadzorczej Komitet Audytu monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej oraz efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności.

III. Obowiązujący schemat organizacji trzech linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku

System kontroli wewnętrznej zorganizowany jest w Banku na trzech niezależnych poziomach:

1. Pierwszy poziom (tzw. pierwsza linia obrony) – komórki organizacyjne odpowiedzialne za podejmowanie ryzyka w trakcie działalności operacyjnej. Na pierwszy poziom składa się weryfikacja bieżąca pozioma w ramach danej linii obrony i testowanie poziome,
2. Druga linia obrony (drugi poziom zarządzania) – niezależna ocena ryzyka . Na drugim poziomie zarządzania występują następujące komórki organizacyjne, uprawnione do testowania pionowego : stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, stanowisko ds. zarządzania ryzykami i analiz, stanowisko ds. analiz kredytowych, Inspektor ochrony danych Osobowych, Stanowisko ds. monitoringów kredytowych. Na drugi poziom zarządzania składa się weryfikacja bieżąca pionowa i testowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony,
3. Trzeci poziom (tzw. trzecia linia obrony) – audyt wewnętrzny wykonywany przez odpowiednie komórki Spółdzielni Systemu ochrony Zrzeszenia.

IV. Funkcja kontroli

System kontroli wewnętrznej obejmuje całą działalność Banku. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank powołuje:

1. Funkcję kontroli, na którą składają się :

- a) mechanizmy kontroli realizowane w trakcie wykonywania transakcji, czynności itd.,
- b) monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontroli wewnętrznej (weryfikacja i testowanie).

2. Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej,

3. Stanowisko audytu wewnętrznego – audyt wewnętrzny sprawowany przez odpowiednie komórki Spółdzielni Systemu Ochrony BPS.

1. W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank identyfikuje i ocenia ryzyko bankowe.

2. proces efektywnej oceny ryzyka obejmuje:

1) określenie rodzaju i poziomu, na które narażony jest Bank,

- 2) wyznaczenie limitów poziomu ryzyka oraz kontrola ich przestrzegania,
- 3) analizę czynników wewnętrznych i zewnętrznych, które mogą niekorzystnie wpłynąć na poziom ryzyka,
- 4) określenie możliwości Banku w ograniczaniu skutków zaistniałych zdarzeń podwyższających poziom ryzyka oraz w zapobieganiu wystąpieniu takich zdarzeń w przyszłości,
- 5) wskazanie, w jakim zakresie i z jaką częstotliwością Bank powinien kontrolować określone rodzaje ryzyka,
- 6) określenie, które elementy ryzyka podlegają ocenie jakościowej, a które ocenie ilościowej.

V. Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność komórki ds. zgodności i audytu wewnętrznego

Rola i zadania komórki ds. kontroli wewnętrznej

1. W Banku, w pionie Prezesa Zarządu działa komórka ds. kontroli wewnętrznej (ds. testowania pionowego) odpowiedzialna za wykonywanie zadań związanych z niezależnym monitorowaniem pionowym.
2. Do zadań tej komórki należy m.in.:
  - 1) przeprowadzanie pionowych testów przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych,
  - 2) ocena adekwatności i skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych,
  - 3) prowadzenie rejestru nieprawidłowości istotnych i krytycznych,
  - 4) raportowanie o przestrzeganiu kluczowych mechanizmów kontrolnych, obejmujące co najmniej zestawienie wykrytych nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
  - 5) administrowanie matrycą funkcji kontroli, w tym pozyskiwania informacji niezbędnych do przygotowania aktualnej matrycy.

Rola i zadania komórki ds. zgodności

1. W Banku w pionie Prezesa Zarządu , działa komórka ds. zgodności odpowiedzialna za identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi (w szczególności rekomendacjami UKNF nie związanymi z zarządzaniem ryzykiem).
2. W ramach funkcji kontroli komórka ds. zgodności odpowiedzialna jest m.in. za zapewnienie zgodności poprzez:
  - 1) weryfikację bieżącą pionową, w przypadku gdy ta weryfikacja nie została przypisana innym pracownikom lub komórkom organizacyjnym w ramach drugiej linii obrony,

- 2) testowanie pionowe przestrzegania kluczowych mechanizmów kontrolnych, zapewniających osiągnięcie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi,
3. Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności określony został w odrębnej regulacji normującej zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności .
4. W Banku połączono zadania komórki ds. zgodności i komórki ds. kontroli wewnętrznej. W związku z tym w strukturze organizacyjnej wyodrębniono stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

Rola i zadania komórki audytu wewnętrznego

1. Komórka audytu wewnętrznego – komórka Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wykonująca zadania związane z wykonywaniem audytu wewnętrznego.
2. Zasady wykonywania audytu wewnętrznego przez komórkę audytu wewnętrznego Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia określone zostały w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia.

VI. Zasady corocznej oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej dokonywane przez Radę Nadzorczą

Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, komórki ds. zgodności oraz wyników audytu przeprowadzonego przez komórkę audytu wewnętrznego, z uwzględnieniem opinii Komitetu Audytu.

W ramach dokonywanej oceny Rada Nadzorcza uwzględnia w szczególności sprawozdanie z przeprowadzonej weryfikacji systemu kontroli wewnętrznej tj. mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej.

Zarząd Banku Spółdzielczego

w Ustroniu